

NATUR OG TEKNOLOGI

Opgavehæfte 2 Evolution

Forord

Dette opgavehæfte indeholder opgaver om evolution og livets udvikling, herunder multiple-choice-spørgsmål, fill in the blanks, match og sandt/falsk-opgaver. Fokus er på centrale emner som naturlig udvælgelse, mutationer, fossiler og organismers tilpasning og uddøen. Der medfølger en ordliste med fagudtryk relateret til evolution og en facitliste, der gør det nemt at rette opgaverne.

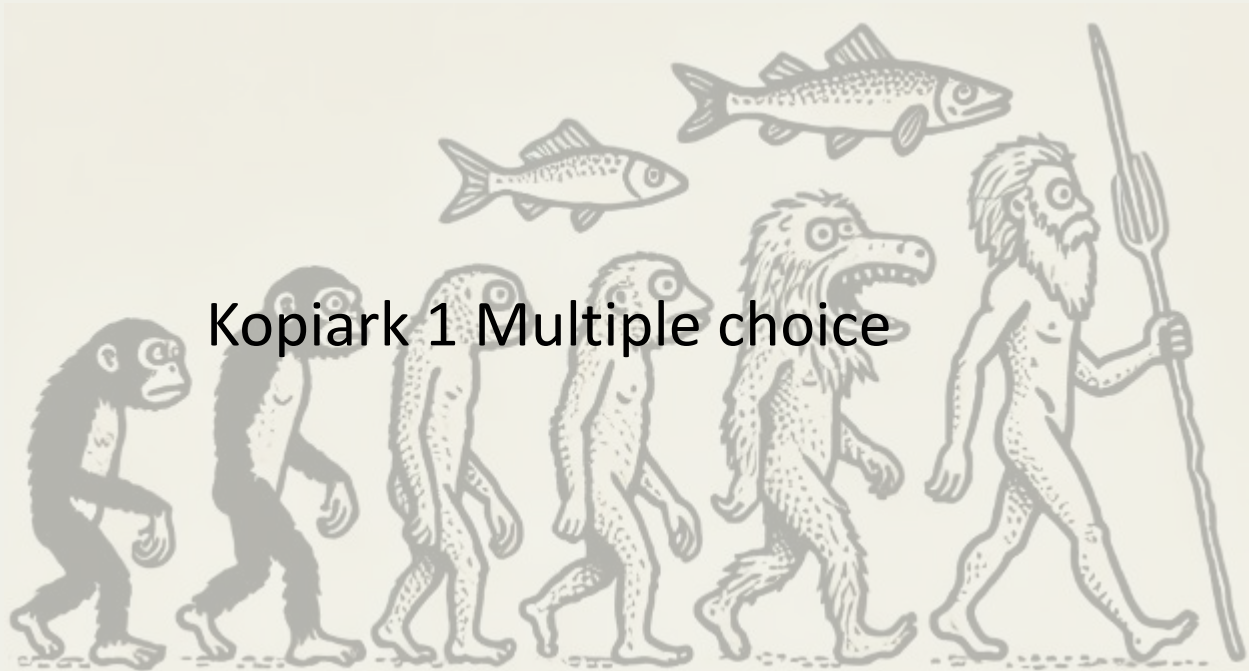
Hæftet er udarbejdet med hjælp fra ChatGPT og kan anvendes som et fleksibelt værktøj til repetition, test eller undervisning i naturfag.

Dette værk er licenseret under en **Creative Commons Navngivelse 4.0 International-licens (CC BY 4.0)**. Du må dele og tilpasse værket, så længe du krediterer ophavsmanden.

Forbehold for fejl

*Venlig hilsen,
Jonas Borg
natur/teknologi lærer*

Kopiark 1 Multiple choice

Opgave 1. Hvad er evolution?

- a) Hvordan jorden blev dannet
- b) Hvordan dyr og planter ændrer sig over tid
- c) Hvordan vulkaner opstår
- d) Hvordan mennesker bygger huse

Svar: _____

Opgave 2. Hvad er en fossil?

- a) Et levende dyr
- b) En gammel plante eller et dyr, der er blevet til sten
- c) En slags sten
- d) Et billede af et dyr

Svar: _____

Opgave 3. Hvem er kendt for at have udviklet teorien om evolution?

- a) Albert Einstein
- b) Isaac Newton
- c) Charles Darwin
- d) Marie Curie

Svar: _____

Opgave 4. Hvad betyder "naturlig udvælgelse"?

- a) At planter altid vokser højt
- b) At de bedst tilpassede dyr overlever og får unger
- c) At dyr bliver større med tiden
- d) At dyr vælger deres egen føde

Svar: _____

Opgave 5. Hvad betyder det, at en art er uddød?

- a) At arten er flyttet til et andet sted
- b) At alle dyr af denne art er døde
- c) At dyrene ikke kan finde føde
- d) At arten sover

Svar: _____

Opgave 6. Hvad sker der med dyr, der ikke tilpasser sig deres miljø?

- a) De overlever og får mange unger
- b) De bliver større og stærkere
- c) De kan have svært ved at overleve
- d) De lærer nye færdigheder

Svar: _____

Opgave 7. Hvilket dyr udviklede sig fra dinosaurerne?

- a) Aber
- b) Katte
- c) Fugle
- d) Hunde

Svar: _____

Opgave 8. Hvad er en tilpasning?

- a) Noget, der hjælper et dyr med at overleve bedre i sit miljø
- b) Noget, dyr gør for at undgå at sove
- c) Et dyr, der bor i vand
- d) Et dyr, der skifter farve hver dag

Svar: _____

Opgave 9. Hvad er en mutation?

- a) En pludselig ændring i et dyrs krop eller gener
- b) Når dyr flytter til et nyt sted
- c) Når dyr spiser noget forkert
- d) Når dyr bliver meget store

Svar: _____

Opgave 10. Hvad kan fossiler fortælle os?

- a) Hvordan gamle dyr og planter så ud
- b) Hvordan dyr sover
- c) Hvad dyr spiser i dag
- d) Hvordan dyr lærer at løbe

Svar: _____

Kopiark 2 Udfyld de blanke linjer

Opgave 11.

Teorien om **Valg 1**: _____ forklarer, hvordan dyr og planter ændrer sig gennem **Valg 2**: _____.

Valg 1: (evolution, fossil, mutation)

Valg 2: (tiden, sten, unger)

Opgave 12.

Valg 1: _____ opstår, når der sker en ændring i et dyrs eller en plantes

Valg 2: _____.

Valg 1: (mutation, tilpasning, uddød)

Valg 2: (gener, sten, dag)

Opgave 13.

Valg 1: _____ er rester af gamle dyr eller planter, som er blevet bevaret i

Valg 2: _____.

Valg 1: (tilpasning, fossiler, gener)

Valg 2: (sten, unger, evolution)

Opgave 14.

Når en art ikke længere findes på Jorden, siger man, at den er

Valg 1: _____.

Valg 1: (mutation, evolution, uddød)

Opgave 15.

Valg 1: _____ er en proces, hvor de bedst tilpassede dyr overlever og får **Valg 2**: _____.

Valg 1: (Naturlig udvælgelse, mutation, tid)

Valg 2: (unger, fossiler, gener)

Opgave 16.

Charles **Valg 1**: _____ er kendt for sin teori om **Valg 2**: _____.

Valg 1: (Newton, Darwin, Einstein)

Valg 2: (evolution, tilpasning, sten)

Opgave 17.

Valg 1: _____ hjælper dyr og planter med at tilpasse sig deres **Valg 2**: _____.

Valg 1: (tilpasning, mutation, evolution)

Valg 2: (miljø, unger, tid)

Opgave 18.

En **Valg 1**: _____ kan hjælpe et dyr med at overleve i et **Valg 2**: _____.

Valg 1: (mutation, tilpasning, fossil)

Valg 2: (miljø, tid, sten)

Opgave 19.

Evolution sker over meget **Valg 1**: _____ tid, ikke fra dag til

Valg 2: _____.

Valg 1: (kort, lang, unger)

Valg 2: (dag, fossil, mutation)

Opgave 20.

Organismer, der er bedst tilpasset deres **Valg 1**: _____, har størst sandsynlighed for at **Valg 2**: _____ og få unger.

Valg 1: (miljø, mutation, tid)

Valg 2: (overleve, uddø, tilpasse)

Kopiark 3 Match bogstaver med tal

Opgave 21. Match begreberne med deres korrekte forklaringer:

- a) Fossil - b) Mutation - c) Naturlig udvælgelse - d) Uddød
(1) Rester af en gammel organisme i sten
(2) En pludselig ændring i DNA
(3) De bedst tilpassede organismer overlever
(4) Når en art ikke længere findes

SVAR: _____

Opgave 22. Match organismerne med deres tilpasning:

- a) Kamæleon - b) Isbjørn - c) Fisk - d) Kaktus
(1) Tyk hud og hår til at modstå kulde
(2) Ændrer farve for at skjule sig
(3) Gæller til at trække vejret under vand
(4) Kan leve uden vand i lange perioder

SVAR: _____

Opgave 23. Match dele af cellen med deres funktion:

- a) Cellekerne - b) Mitokondrier - c) Cellemembran - d) Ribosomer
(1) Produktion af energi i cellen
(2) Kontrolcenter for cellen
(3) Beskytter cellen og styrer, hvad der kommer ind og ud
(4) Producerer proteiner

SVAR: _____

Opgave 24. Match typer af dyr med deres kendetegn:

- a) Pattedyr - b) Fugle - c) Krybdyr - d) Fisk
(1) Har vinger og lægger æg
(2) Har skæl og lægger æg på land
(3) Har gæller og lever i vand
(4) Har hår og føder levende unger

SVAR: _____

Opgave 25. Match videnskabsmanden med deres opdagelse:

- a) Charles Darwin - b) Isaac Newton - c) Albert Einstein - d) Marie Curie
(1) Udviklede evolutionsteorien
(2) Udviklede teorien om relativitet
(3) Opdagede tyngdekraften
(4) Opdagede radioaktive grundstoffer

SVAR: _____

Opgave 26. Match typer af energi med deres kilde:

- a) Solenergi - b) Vindenergi - c) Vandkraft - d) Fossile brændstoffer
(1) Kul og olie
(2) Vandløb og dæmninger
(3) Solens stråler
(4) Vindmøller

SVAR: _____

Opgave 27. Match eksempler på naturtyper med deres kendetegn:

- a) Skov - b) Savanne - c) Ørken - d) Tundra
(1) Tørt område med få planter
(2) Område med mange træer og buske
(3) Fladt område med græs og spredte træer
(4) Koldt område med lav vegetation

SVAR: _____

Opgave 28. Match verdensdele med deres geografiske placering:

- a) Europa - b) Afrika - c) Asien - d) Sydamerika
(1) Ligger syd for Nordamerika
(2) Ligger øst for Europa
(3) Indeholder lande som Spanien og Frankrig
(4) Indeholder lande som Egypten og Sydafrika

SVAR: _____

Opgave 29. Match planeterne med deres kendetegn:

- a) Jorden - b) Mars - c) Jupiter - d) Venus
(1) Den største planet i solsystemet
(2) Har liv og flydende vand
(3) Den røde planet
(4) Har en meget varm atmosfære

SVAR: _____

Opgave 30. Match typer af planter med deres egenskaber:

- a) Træer - b) Græsser - c) Buske - d) Blomster
(1) Små, grønne planter, som spreder sig hurtigt
(2) Har en stor, tyk stamme
(3) Har farvestrålende kronblade
(4) Lavvoksende og ofte tæt forgrenede

SVAR: _____

Kopiark 4 Sandt eller falsk

Opgave 31. Dyr tilpasser sig deres omgivelser gennem naturlig udvælgelse.

Svar: Sandt/Falsk

Opgave 32. Alle mutationer er skadelige for organismer.

Svar: Sandt/Falsk

Opgave 33. Evolution sker fra den ene dag til den anden.

Svar: Sandt/Falsk

Opgave 34. Fossiler er rester af gamle dyr og planter.

Svar: Sandt/Falsk

Opgave 35. Charles Darwin opdagede celler.

Svar: Sandt/Falsk

Opgave 36. Arter, der er uddøde, kan ikke længere findes på Jorden.

Svar: Sandt/Falsk

Opgave 37. Naturlig udvælgelse betyder, at de bedst tilpassede individer har større sandsynlighed for at overleve og få afkom.

Svar: Sandt/Falsk

Opgave 38. Mennesker har ikke noget til fælles med andre dyr i evolutionen.

Svar: Sandt/Falsk

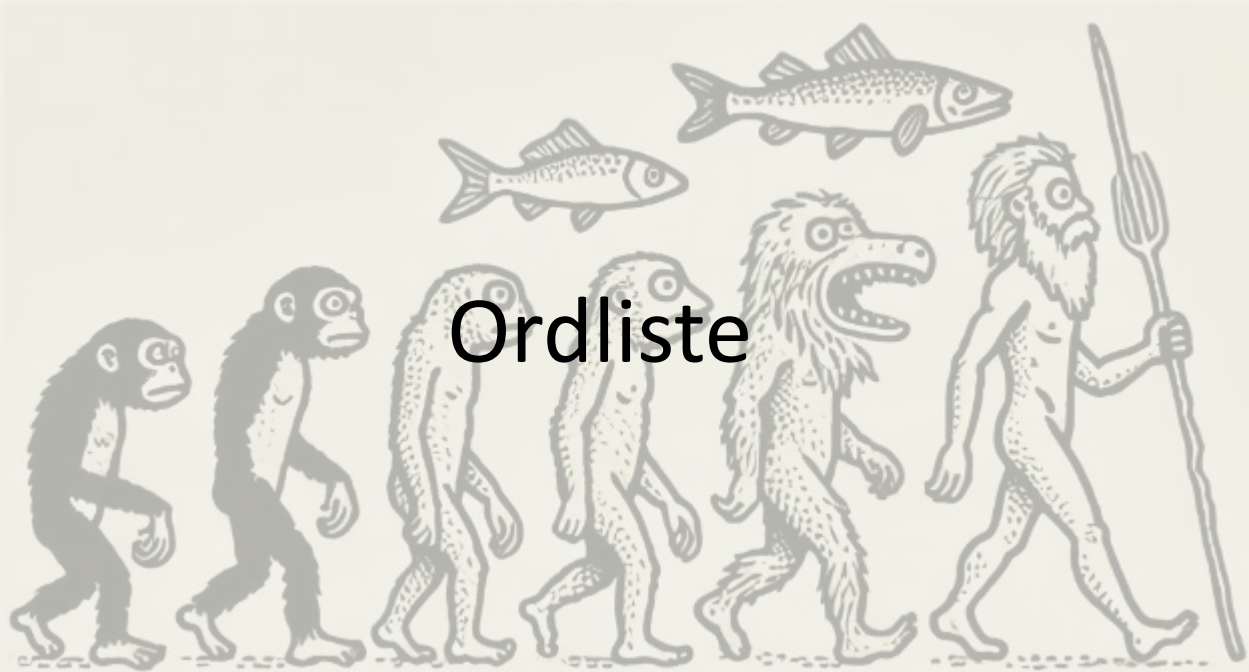
Opgave 39. En mutation kan nogle gange være fordelagtig for en organisme.

Svar: Sandt/Falsk

Opgave 40. Evolution handler om, hvordan livsformer tilpasser sig og ændrer sig over tid.

Svar: Sandt/Falsk

Ordliste

Afrika – Det næststørste kontinent i verden, syd for Europa.

Arter – En gruppe af organismer, der kan reproducere og få levedygtigt afkom.

Asien – Verdens største kontinent, der ligger øst for Europa.

Celle – Den grundlæggende enhed for liv i alle levende organismer.

Cellekerne – Kontrolcenter for cellen, hvor DNA'et er placeret.

Charles Darwin – Videnskabsmanden, der udviklede evolutionsteorien gennem naturlig udvælgelse.

DNA – Det genetiske materiale, som findes i alle levende organismer.

Dyr – Levende organismer, der bevæger sig og indtager føde.

Europa – Et kontinent, der inkluderer lande som Danmark, Frankrig og Tyskland.

Evolution – Processen, hvorigennem arter ændrer sig over tid gennem naturlig udvælgelse og mutationer.

Fisk – Dyr, der lever i vand og har gæller til at trække vejret.

Fossil – Bevarede rester af gamle dyr og planter i sten.

Fossile brændstoffer – Energiressourcer som kul og olie, der dannes af døde planter og dyr gennem millioner af år.

Fugl – En klasse af dyr, der har fjer, vinger og lægger æg.

Gener – Enheder i DNA, der bestemmer de arvelige egenskaber hos organismer.

Gæller – Organer, som fisk bruger til at trække vejret under vand.

Isbjørn – Et pattedyr, der er tilpasset til at leve i kolde miljøer med tyk hud og pels.

Jorden – Planeten, hvor vi bor, og den eneste kendte planet med liv.

Jupiter – Den største planet i vores solsystem.

Kaktus – En plante, der er tilpasset tørre miljøer og kan leve uden vand i lange perioder.

Kamæleon – Et dyr, der kan ændre farve for at skjule sig fra rovdyr eller bytte.

Krybdyr – En klasse af dyr med skæl, der lægger æg på land, såsom slanger og øgler.

Liv – Tilstanden for levende organismer, som inkluderer evnen til at vokse, reproducere og tilpasse sig.

Mars – Den røde planet, som ofte bliver nævnt i udforskningen af solsystemet.

Mitokondrier – Organeller i cellen, der producerer energi.

Mutation – En pludselig ændring i generne, som kan påvirke organismens egenskaber.

Naturlig udvælgelse – Processen, hvor de bedst tilpassede individer overlever og reproducerer.

Organisme – En levende væsen, såsom en plante, et dyr eller en bakterie.

Pattedyr – Dyr, der føder levende unger og har mælkekirtler, såsom mennesker og hunde.

Planter – Organismer, der bruger fotosyntese til at producere deres egen mad.

Proteiner – Store molekyler, der produceres af ribosomer og er vigtige for cellernes funktion.

Ribosomer – Organeller i cellen, der producerer proteiner.

Skov – Et område, hvor der vokser mange træer og buske.

Solenergi – Energi fra solen, som kan udnyttes af solceller og planter.

Sydamerika – Et kontinent, der ligger syd for Nordamerika.

Tundra – Et koldt område med lav vegetation, som findes nær polerne.

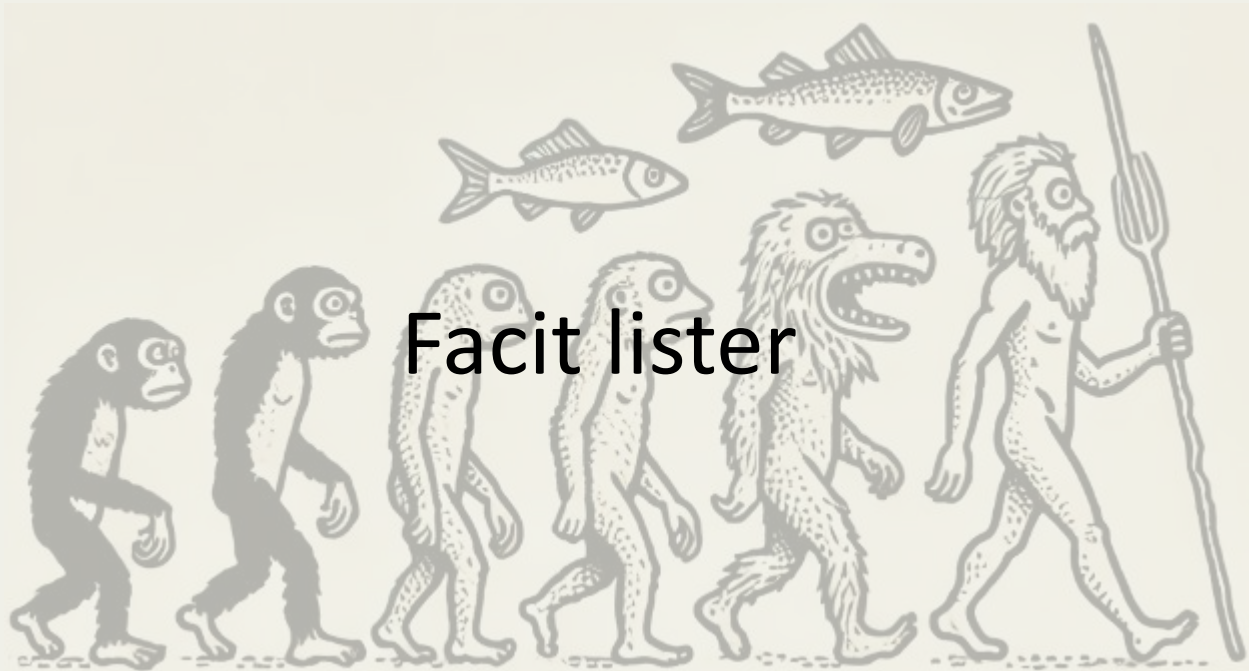
Tyngdekraft – Den kraft, som holder os på Jorden og får ting til at falde nedad.

Uddød – En tilstand, hvor alle medlemmer af en art er døde.

Vindenergi – Energi, der kommer fra vinden og bruges til at drive vindmøller.

Ørken – Et tørt område med meget lidt nedbør og vegetation.

Facit lister

Opgave 1 - B)
Opgave 2 - B)
Opgave 3 - C)
Opgave 4 - B)
Opgave 5 - B)
Opgave 6 - C)
Opgave 7 - C)
Opgave 8 - A)
Opgave 9 - A)
Opgave 10 - A)

Opgave 11. evolution, tiden
Opgave 12. mutation, gener
Opgave 13. fossiler, sten
Opgave 14. uddød
Opgave 15. naturlig udvælgelse, unger
Opgave 16. Darwin, evolution
Opgave 17. tilpasning, miljø
Opgave 18. tilpasning, miljø
Opgave 19. lang, dag
Opgave 20. miljø, overleve

Opgave 21 - a1, b2, c3, d4
Opgave 22 - a2, b1, c3, d4
Opgave 23 - a2, b1, c3, d4
Opgave 24 - a4, b1, c2, d3
Opgave 25 - a1, b3, c2, d4
Opgave 26 - a3, b4, c2, d1
Opgave 27 - a2, b3, c1, d4
Opgave 28 - a3, b4, c2, d1
Opgave 29 - a2, b3, c1, d4
Opgave 30 - a2, b1, c4, d3

Opgave 31 - Sandt
Opgave 32 - Falsk
Opgave 33 - Falsk
Opgave 34 - Sandt
Opgave 35 - Falsk
Opgave 36 - Sandt
Opgave 37 - Sandt
Opgave 38 - Falsk
Opgave 39 - Sandt
Opgave 40 - Sandt

